

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Οι διαδικασίες ανάπτυξης της χώρας μας και η ενσωμάτωσή της στα ευρωπαϊκά και διεθνή πλαίσια, την περίοδο μετά το 1974, λαμβάνουν χώρα σε συνθήκες αναπαραγωγής ανισοτήτων, απώλειας των παραδοσιακών βεβαιοτήτων, ανασφάλειας και διακινδύνευσης για το μεγαλύτερο μέρος της κοινωνίας μας.

Οι διαδικασίες αυτές συνοδεύονται από ιδεολογίες αντιπαράθεσης καθώς και από τεχνοκρατικά, ανορθολογικά και κοινοτιστικά ιδεολογικά πρότυπα που ακολουθούν τις κυρίαρχες ιδεολογίες του εξορθολογισμού και του εκσυγχρονισμού της κοινωνίας και συχνά αντιτίθενται σε αυτές.

Στο χώρο της κοινωνίας, της οικονομίας, του πολιτισμού, στο εσωτερικό των πολιτικο-κοινωνικών δομών, στο χώρο του δικαίου και στη δημοσιότητα εμφανίζονται αλληλοσυγκρουόμενες ιδεολογίες που είναι εκδήλωση των κατευθύνσεων των κοινωνικών δυνάμεων και των προσανατολισμών που υιοθετούν. Η αποτύπωση αυτών των ιδεολογικών περιεχομένων και των συναφών αντιπαράθεσεων, που επιχειρείται για πρώτη φορά σήμερα με πρωτοβουλία του Ιδρύματος Σάκη Καράγιωργα, αποτελεί προϋπόθεση για την εκτίμηση των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η ελληνική κοινωνία και μπορεί να συμβάλει στον εντοπισμό των δυνάμεων που προωθούν την κριτική σκέψη και επιδιώκουν κοινωνική αλλαγή α ξεχώριστη από κοινωνική δικαιοσύνη.

Ο τόμος αυτός περιλαμβάνει κείμενα των εισηγήσεων που παρουσιάστηκαν στο 8ο Συνέδριο του Ιδρύματος Σάκη Καράγιωργα. Το συνέδριο αυτό διεξήχθη στο Πάντειο Πανεπιστήμιο Πολιτικών και Κοινωνικών Επιστημών, από τις 28 έως τις 31 Μαρτίου 2001.

Στην πρώτη ενότητα συζητούνται τα τυπικά γνωρίσματα εκείνων των ιδεολογικών ρευμάτων που έχουν επικρατήσει στα πεδία της φιλοσοφίας και των κοινωνικών επιστημών με μια παράλληλη ανάγνωση του εκσυγχρονιστικού αιτήματος ως πολιτικής και νομικής ιδεολογίας. Στη δεύτερη ενότητα, το εκσυγχρονιστικό αίτημα παρουσιάζεται σε συνάρτηση με το ρόλο των διανοουμένων και την «αντίπαλη» ιδεολογία του εθνοκεντρισμού ενώ επισημαίνονται τα διλήμματα και τα αδιέξοδα της ίδιας της εκσυγχρονιστικής ιδεολογίας. Στην τρίτη ενότητα περιλαμβάνονται εισηγήσεις που αναφέρονται σε διαφορετικά πεδία της κρατικής παρέμβασης. Πιο συγκεκριμένα, συζητούνται εκείνες οι ιδεολογικές τάσεις που αναφύονται κατά την άσκηση της εκπαιδευτικής αλλά και της οικονομικής πολιτικής, με παράλληλη εξέταση της ιδεολογικής «μετάλλαξης» των πολιτικών δυνάμεων. Στην τελευταία ενότητα, η διαμόρφωση των ιδεολογικών τάσεων και αντιπαραθέσεων εξετάζεται σε σχέση με ζητήματα που αναφέρονται είτε στη θέση της ελληνικής κοινωνίας στο διεθνή καταμερισμό της εργασίας – εδώ εξετάζονται τόσο οι αντιλήψεις περί «παγκοσμιοποιημένης οικονομίας» όσο εκείνες που σχετίζονται με τη διαδικασία σύγκλισης της ελληνικής κοινωνίας με την Ευρωπαϊκή Ένωση – είτε στις μελλοντικές προοπτικές και στοχεύσεις– στην περίπτωση αυτή ειδικές αναφορές γίνονται στις ιδεολογικές διαστάσεις του προτάγματος της «κοινωνίας της γνώσης».

Αθήνα 10-4-2002

Σταυρούλα Τσινόρεμα

Πρόεδρος της Επιστημονικής Επιτροπής